

Kohtuasi C-409/21**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

2. juuli 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Varhoven administrativen sad (Bulgaaria kõrgeim halduskohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

14. juuni 2021

Kassaator:

DELID

Vastustaja kassatsioonimenetluses:

Izpalnitelen direktor na Darzhaven fond „Zemedelie“

Põhikohtuasja ese

Äriühingu „Delid“ EOOD kassatsioonkaebus Administrativen sad Plovdiv'i (Plovdivi halduskohus) otsuse peale. Selle otsusega jäeti rahuldamata äriühingu kaebus Izpalnitelen direktor na Darzhaven fond „Zemedelie“ (riikliku põllumajandusfondi – makseasutus – tegevdirektor; edaspidi „direktor“) 10. juuli 2018. aasta korralduse peale. Selle korraldusega oli põllumajandustootjate toetamise seaduse (Zakon za podpomagane na zemedelskite proizvoditeli, edaspidi „ZPZP“) artikli 20a alusel, 21. märtsi 2015. aasta määruse nr 9 ajavahemikul 2014–2020 rahastatud maaelu arengu programmi meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ alameetme 4.1 „Investeeringud põllumajandusettevõtetesse“ rakendamise kohta (Naredba Nr. 9 ot 21.03.2015 za prilagane na podmyarka 4.1 „Investitsii v zemedelski stopanstva“ ot myarka 4 „Investitsii v materialni aktivi“ ot Programata za razvitie na selskite rayoni za perioda 2014 – 2020; edaspidi „määrus nr 9“) artikli 42 lõike 1 esimese lause kolmanda alternatiivi alusel koostoimes artikli 39 lõike 1 esimese alternatiivi punktidega 1 ja 2 koostoimes artikli 8 lõike 1 punktiga 2 koostoimes artikliga 26 koostoimes artikli 11 lõigetega 1 ja 2 ning artikli 15 lõikega 2 koostoimes sama määruse lisasätete (Doplanitelni razporedbi, [edaspidi „lisasätted“]) § 1

punktiga 13, samuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta (edaspidi „määrus nr 1306/2013“) artikli 60 alusel jäetud rahuldamata kassatsioonkaebuse esitaja toetustaotlus nr 16/041/0/02308, mille ese oli investering „Linnukasvatuse varustuse hankimine“ Plovdivi rajooni Maritsa valla Manole külas summas 2 933 745 Bulgaaria leevi (BGN).

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Liidu õiguse tõlgendamine; ELTL artikli 267 esimese lõigu punkt b ja kolmas lõik

Eelotsuse küsimused

1. Kas määruse nr 1305/2013 artikliga 17 on kooskõlas, et selline riigisisene õigusnorm nagu määruse nr 9/2015 artikkel 26, mis seab taotlejate puhul, kes taotlevad ajavahemikul 2014–2020 rahastatud maaelu arengu programmi meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ alameetme 4.1 „Investeeringud põllumajandusettevõtetesse“ raames toetust, tingimuseks, et toetuse saamiseks peab taotleja esitama tõendi selle kohta, et loomakasvatuseettevõtte on registreeritud taotleja nimele, nii et see tõendaks, et taotleja on enne toetuse taotlemist tegelenud loomakasvatusega tema poolt juhitud põllumajanduslikus majapidamises määruse nr 1307/2013 artikli 4 tähenduses, või on määruse eesmärgi piisavalt järgitud, kui põllumajandustootja tõendab, et ta tegeleb loomakasvatuseettevõtte nõuetekohaselt enda nimele registreerimisega?
2. Kas sellises riigisiseses õigusnormis nagu määruse nr 9 artikli 8 lõike 1 punktis 2 kehtestatud tingimus, mille kohaselt peab taotleja toetustaotluse esitamise ajal tõendama põllumajandustootja minimaalset standardtoodangut, mis ei või olla väiksem 8000 eurole vastavast summast Bulgaaria leevides, on kooskõlas meetme „Investeeringud materiaalsesse varasse“ raames toetuse andmise eesmärgiga määruse nr 1305/2013 artikli 17 kohaselt, maaelu arengut käsitlevate liidu prioriteetidega määruse nr 1305/2013 artikli 5 kohaselt ja ettevõtte standardtoodangu mõistega komisjoni 8. detsembri 2008. aasta (kehtetuks tunnistatud) määruse nr 1242/2008, millega kehtestatakse ühenduse põllumajandusettevõtete liigitus, tähenduses?
3. Juhul kui vastus teisele küsimusele on jaatav, siis kas tuleb lähtuda sellest, et vahetult enne toetuse taotlemise aega registreeritud põllumajandustootjate puhul on meetme „Investeeringud materiaalsesse varasse“ raames rahalise toetuse andmine määruse nr 1306/2013 alusel välistatud?

Liidu õigusnormid ja kohtupraktika

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006, artikli 2 punktid 36 ja 37

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008, artikkel 60

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009, artikli 4 lõike 1 punkt a

Komisjoni 8. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1242/2008, millega kehtestatakse ühenduse põllumajandusettevõtete liigitus, artikkel 5

Riigisisese õigusnormid

Põllumajandustootjate toetamise seadus (Zakon za podpomagane na zemedelskite proizvoditeli, eespool ja edaspidi „ZPZP“), artikli 20a lõige 2

Veterinaarkorralduse seadus (Zakon za veterinarnomeditsinskata deynost, edaspidi „ZVMD“), artikli 137 lõige 1 koostoimes lõigetega 6 ja 8

21. märtsi 2015. aasta määrus nr 9 ajavahemikul 2014–2020 rahastatud maaelu arengu programmi meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ alameetme 4.1 „Investeeringud põllumajandusettevõtetesse“ rakendamise kohta (Naredba Nr. 9 ot 21.03.2015 za prilagane na podmyarka 4.1 „Investitsii v zemedelski stopanstva“ ot myarka 4 „Investitsii v materialni aktivi“ ot Programata za razvitie na selskite rayoni za perioda 2014 – 2020), artikli 42 lõike 1 esimese lause kolmas alternatiiv koostoimes artikli 39 lõike 1 esimese alternatiivi punktidega 1 ja 2 koostoimes artikli 8 lõike 1 punktiga 2 koostoimes artikliga 26 koostoimes artikli 11 lõigetega 1 ja 2 ning artikli 15 lõikega 2 koostoimes sama määruse lisätete (Dopalnitelni razporedbi) § 1 punktiga 13

Kohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 „Delid“ EOOD on Bulgaaria õiguse alusel asutatud ühe osanikuga osahing, mille asukoht ja juhatuse asukoht on Plovdivi rajooni Manole külas ning mille juhataja on Dimitar Ivanov Dinkov. 17. aprillil 2015 registreeris Oblastna direksia „Zemedelie“ grad Plovdiv (Plovdivi linna piirkondlik põllumajandusdirektoraat) nimetatud äriühingu põllumajandustootjana, nagu nähtub kohtuasjas esitatud registrikaardist.
- 2 „Delid“ EOOD esitas 28. mail 2015 toetustaotluse nr 16/041/0/02308, mille ese oli investeering „Linnukasvatuse varustuse hankimine“ Plovdivi rajooni Maritsa valla Manole külas summas 2 933 745 leevi ajavahemikul 2014–2020 rahastatud maaelu arengu programmi meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ alameetme 4.1 „Investeeringud põllumajandusettevõttesse“ raames.
- 3 Toetustaotluse esitamise ajal pidas ettevõtja 500 parti loomakasvatuseettevõttes nr 4137-0362, mis asub Plovdivi rajooni Manole külas ja mille omanik on registreeritud põllumajandustootja „Businesspark Manole“ OOD. Kinnisasja kasutatakse „Delid“ EOOD ja „Businesspark Manole“ [OOD] vahel 15. mail 2014 sõlmitud rendilepingu alusel.
- 4 Tõendi nr 1203 kohaselt, mis on väljastatud 3. juulil 2013, on „Businesspark Manole“ OOD nimele registreeritud loomakasvatuseettevõtte nr 4137-0362 ette nähtud 20 000 mullardi pidamiseks.
- 5 „Delid“ EOOD-le endale ei kuulu ühtegi registreeritud loomakasvatuseettevõtet ja ta tegutseb ainult eespool nimetatud ettevõttes, kusjuures ta esitas 29. juuni 2015. aasta arve 500 parti müügi kohta, et tõendada 20 451,68 euro suurust standardtoodangut.
- 6 Pärast seda, kui Direksia „Protivodeystvie na izmamite“ kam Darzhaven fond „Zemedelie“ – Razplasztatelna agentsia (riikliku põllumajandusfondi – makseasutus – pettustevastase võitluse direktoraat) oli kontrollinud loomakasvatuseettevõtet nr 4137-0362, tegi ta kindlaks, et kontrollimise ajal oli olemas loomakasvatuseettevõtte, mis ei toiminud ega olnud registreeritud taotleja „Delid“ EOOD nimele. Lisaks tuvastati, et ettevõttes ei olnud loomi, sest esitatud dokumentidest nähtus nende üleandmine 7. märtsil 2016. Lisaks selgus kontrolli tulemusel, et peale „Delid“ EOOD esitasid veel kaks äriühingut, nimelt „Nik Food BG“ EOOD ja „Promulard“ EOOD ajavahemikul 2014–2020 rahastatud maaelu arengu programmi meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ alameetme 4.1 „Investeeringud põllumajandusettevõttesse“ raames toetustaotlused. Ka neile äriühingutele ei kuulu ühtegi nende nimele registreeritud loomakasvatuseettevõtet ja nad märkisid oma ettevõtete minimaalse standardtoodangu tõendamiseks, et nad peavad parte rendilepingute alusel samas loomakasvatuseettevõttes nr 4137-0362.
- 7 Kõnealuste toetusi taotlenud ettevõtjate investeerimiskavad on sarnased ja nende ese on mullardite pidamiseks vajaliku varustuse soetamisega seotud kulud.

Taotlejad sõlmisid nõustamisteenuse lepingud seoses toetustaotluste esitamise ja menetlemisega sama äriühinguga „Agentsia Maya“ EOOD. Äriplaanid, mille nimetatud äriühing kõigi kolme ettevõtja kui põllumajandustootja jaoks koostas, on sarnased, sisaldavad sama üldteavet, samu valmistoodangu hindu, sama liiki kulusid omahinna arvutamisel jne.

- 8 „Businesspark Manole“ OOD tarnib nuumparte ja sööta kõigile kolmele taotlejale, nimelt ettevõtjatele Delid“ EOOD, „Nik Food BG“ EOOD ja „Promulard“ EOOD. Äriühingu „Businesspark Manole“ OOD üks osanik on „Enikak“ EOOD, kellele kuulub 99,3% suurune osalus. Viimati nimetatud äriühing kuulub Dimitar Ivanov Dinkovile, kes on „Delid“ EOOD juhataja.
- 9 Neil asjaoludel tegi direktor 10. juulil 2018 korralduse, millega jättis ZPZP artikli 20a lõike 2 alusel, määruse nr 9 artikli 42 lõike 1 esimese lause kolmanda alternatiivi alusel koostoimes artikli 39 lõike 1 esimese alternatiivi punktidega 1 ja 2 koostoimes artikli 8 lõike 1 punktiga 2 koostoimes artikliga 26 koostoimes artikli 11 lõigetega 1 ja 2 ning artikli 15 lõikega 2 koostoimes sama määruse lisasätete § 1 punktiga 13, samuti määruse 1306/2013 artikli 60 alusel rahuldamata „Delid“ EOOD toetustaotluse nr 16/041/0/02308, mille ese oli investeering „Linnukasvatuse varustuse hankimine“ Plovdivi rajooni Maritsa valla Manole külas summas 2 933 745 leevi.
- 10 „Delid“ EOOD esitas selle otsuse peale kaebuse Administrativen sad Plovdivile (Plovdivi halduskohus).

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 11 Administrativen sad Plovdivile (Plovdivi halduskohus) esitatud kaebuses esitas „Delid“ EOOD järgmised väited: a) Direktor ei eristanud tegevust, millega taotleja tõendas alameetme 4.1 raames toetuse saamiseks vajalikku standardtoodangut, tegevusest, mille jaoks toetust taotletakse. Käesoleval juhul tõendab taotleja standardtoodangut sellega, et ta tegeleb pardikasvatusega olemasolevas ettevõttes, samal ajal kui ta taotleb investeeringuid teiseks tegevuseks, nimelt uue nuumpartide kasvatuse rajamiseks teisel kinnisasjal. b) Äriühing saab pärast investeeringu tegemist registreerida loomakasvatuseettevõtte enda nimele, mis ei ole vastuolus määruse nr 9 artikliga 26. c) „Delid“ EOOD on esitanud kõik vajalikud dokumendid, millega on tõendatud, et taotleja vastab toetuse andmise tingimustele. Ta on registreeritud põllumajandustootjana, esitatud on nõuetekohane küsimustik ja registreeritud põllumajandustootjate nõuetekohased küsitlusvormid, tõendatud on ettevõtte minimaalne standardtoodang taotluse esitamise ajal kulgenud majandusaastal. d) Tegutsemist loomapidamise valdkonnas tõendab partide kasvatamine ja müük renditud loomakasvatuseettevõttes, kusjuures esitatud on ka ettevõtjale „Businesspark Manole“ väljastatud vastavad veterinaartõendid, mille kohaselt on lubatud nii partide ettevõttesse toomine kui ka nende sealt väljastamine.

- 12 Direktor märgib järgmist: 1) Kassatsioonkaebuse esitaja ei vasta toetuse andmise tingimustele määruse nr 9 artikli 8 lõike 1 punkti 2 ja punkti 3 alapunkti a kohaselt, sest tema nimele ei ole registreeritud loomakasvatuseettevõtet, kus ta saaks 2014. aastal parte pidada. 2) „Delid“ EOOD tekitas tingimused toetuse saamiseks määruse nr 9 artikli 11 tähenduses kunstlikult nii, et ta kooskõlastas tahtlikult oma tegevuse ettevõtjatega „Nik Food BG“ EOOD ja „Promulard“ EOOD, kui nad esitasid samaaegselt toetustaotlused sama tegevuse, nimelt pardikasvatuseks vajaliku varustuse hankimise kohta, kusjuures need kolm ettevõtjat proovisid – selleks et mitte ületada määruse nr 9 artikli 15 lõikes 2 sätestatud alameetme 4.1 raames rahalise toetuse andmiseks nõutavat ülemmäära – jagada ühe projekti kolmeks näiliselt väiksemaks projektiks, mis igauks eraldi oleks jäänud rahalise toetuse andmiseks seatud piiridesse. 3) Haldusakti andmisel on järgitud menetlusõigust ja akt on kooskõlas materiaaloigusega.
- 13 Administrativen sad Plovdivi (Plovdivi halduskohus) otsusega, mis on [nüüd] vaidlustatud Varhoven administrativen sadis (Bulgaaria kõrgeim halduskohus), jäeti „Delid“ EOOD kaebus direktori 10. juuli 2018. aasta otsuse peale rahuldamata. Administrativen sad Plovdiv (Plovdivi halduskohus) lähtus oma otsuse põhjendamisel sellest, et vaidlustatud haldusakti andis sisuliselt ja territoriaalselt pädev asutus seadusega ette nähtud kirjalikus vormis ilma oluliste menetlusvigadeta ning kooskõlas nii materiaaloiguse normide kui ka seaduse eesmärgiga.
- 14 Esiteks märgib Administrativen sad Plovdiv (Plovdivi halduskohus), et selle projekti ese, millele kaebaja toetust taotleb, on partide pidamine loomakasvatuseettevõttes, mis ei ole registreeritud taotleja nimele. Tegevus toimub renditud loomakasvatuseettevõttes nr 4137-0362, mis on registreeritud „Businesspark Manole“ [OOD] nimele.
- 15 Teiseks tuvastas Administrativen sad Plovdiv (Plovdivi halduskohus) pärast seda, kui ta oli võrrelnud 15. mail 2014 „Businesspark Manole“ OOD-ga ja 14. aprillil 2015 „Avispal“ OOD-ga sõlmitud rendilepinguid, et taotleja „Delid“ EOOD rentis mõlema lepingu alusel kinnisasjal nr 47086.608.1 asuva seakasvatuseettevõtte Manole ruume. Nagu eespool märgitud, on nimetatud kinnisasjal asuv loomakasvatuseettevõtte nr 4137-0362 registreeritud „Businesspark Manole“ OOD nimele, kes ühtlasi on kassatsioonkaebuse esitaja tegevuseks vajalike partide tarnija. Ettevõtja „Avispal“ OOD puhul puuduvad tõendid selle kohta, et tema nimele oleks registreeritud loomakasvatuseettevõtte.
- 16 Kolmandaks lähtub Administrativen sad Plovdiv (Plovdivi halduskohus) sellest, et taotleja raamatupidamise kohta tehtud ekspertiisi kohaselt on taotleja avaldatud ja seaduses ette nähtud minimaalset standardtoodangut (määruse nr 9 artikkel 8) tõendanud.
- 17 Menetluses heakskiidetud ja ärakuulatud veterinaarekspertiisid osutavad siiski sellele, et avaldatud majandustegevus ei ole usutav. Ekspertidena ära kuulatud veterinaaride hinnangul esineb käesoleval juhul tootmisprotsessi puhul

ebatüüpiline loomade suremus ja ostetud söödakogus ei ole loomade söötmiseks piisav.

- 18 Eespool kirjeldatud põhjustel leiab Administrativen sad Plovdiv (Plovdivi halduskohus), et taotleja avaldatud minimaalne standardtoodang (500 pardi pidamine taotluse esitamise ajal) näib objektiivselt võimalik, aga ettevõtte kronoloogilist arengut ajavahemikul 2014–2015 ei ole vaieldamatult kindlaks tehtud.
- 19 Kui Administrativen sad Plovdiv (Plovdivi halduskohus) tuvastas vaieldamatult, et ka teised õiguslikult ja faktiliselt seotud ettevõtjad esitasid toetustaotlused vaidlusaluses loomakasvatuseettevõttes pardikasvatusega tegelemiseks, lähtus ta sellest, et taotlejate vahel esinevad konkurentsituuri puhul ebatavalised seosed.
- 20 Lõpuks ja kokkuvõtvalt pidas Administrativen sad Plovdiv (Plovdivi halduskohus) põhimõtteliseks takistuseks seda, et taotleja tõendas oma ettevõtte minimaalset standardtoodangut taotluse esitamise ajal ühe registreeritud loomakasvatuseettevõtte puhul, samal ajal kui ta soovib investeerida samasse tegevusse teises loomakasvatuseettevõttes.
- 21 Administrativen sad Plovdivi (Plovdivi halduskohus) hinnangul ei ole ebaselguse tõttu, milline on konkreetne loomakasvatuseettevõtte, kas see on registreeritud ja kes on selle omanik, võimalik kontrollida taotleja esitatud äriplaanis kirjeldatud majandustegevust. Asjaolu, et rikutud on imperatiivset tingimust, mis on sätestatud ZVMD artikli 137 lõikes 1, koostoimes lõigetega 6 ja 8 ning koostoimes määruse nr 9 artikliga 26 põhjendab haldusorgani otsust jätta toetustaotlus õiguspäraselt rahuldamata.
- 22 Administrativen sad Plovdivi (Plovdivi halduskohus) otsus vaidlustati Varhoven administrativen sadis (Bulgaaria kõrgeim halduskohus), kes peab seda kassatsiooni korras kontrollima.

Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte

- 23 Varhoven administrativen sad (Bulgaaria kõrgeim halduskohus) on seni lahendanud mõnda kohtuvaidlust sarnaste juhtumite puhul. Neis kohtuasjades on [vastavalt] vaidluse all, kas ajavahemikul 2014–2020 rahastatud maaelu arengu programmi meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ alameetme 4.1 „Investeeringud põllumajandusettevõtetesse“ raames taotletava rahalise toetuse andmisest võib keelduda, kuna taotlejad ei vasta määruse nr 9/2015 artikli 8 lõike 1 punkti 2 tingimusele, mille kohaselt ei või põllumajandustootja minimaalne standardtoodang olla väiksem 8000 eurole vastavast summast Bulgaaria leevides. Lisaks ei ole järgitud määruse nr 9 artiklit 26, mille kohaselt peab taotleja loomakasvatusega tegelemist tõendama sellega, et tema nimele on registreeritud loomakasvatuseettevõtte. Mõne taotleja puhul esineb ka muid keeldumise aluseid.

- 24 Hoolimata liikmesriigi olemasolevast kohtupraktikast, mis käsitleb kaebuste rahuldamata jätmist põhjendamatusesse tõttu, kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus, kuidas tuleb tõlgendada määruse nr 1242/2008 (alates 1. jaanuarist 2010 kuni 31. detsembrini 2014 kehtinud konsolideeritud redaktsioon, kehtetuks tunnistatud alates 1. jaanuarist 2015) artiklit 5, määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punkti a ja määruse nr 1306/2013 artiklit 60. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul on nende sätete tõlgendamine vajalik tema menetluses oleva kassatsioonkaebuse lahendamiseks, sest kohaldatavaid liidu teiseseid õigusakte tuleb tõlgendada ühtselt ning selleks on pädev Euroopa Liidu Kohus.

TÖÖDOKUMENT